הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חק וירד הדרה והמונה ושאונה ועלז בה: משמתו נביאים הראשונים: מאן נביאים הראשונים אמר רב הונא זה דוד ושמואל ושלמה, רב נחמן אמר בימי דוד זימנין סליק וזימנין לא סליק שהרי שאל צדוק ועלתה לו, שאל אביתר ולא עלתה לו שנאמר ויעל אביתר אתיב רבה בר שמואל ויהי לדרוש אלהים (ל) כל ימי זכריה המבין בראות אלהים מאי לאו באורים ותומים לא, בנביאים אלא משדרב בהמ"ק ראשון בטלו ערי מגרש ופסקו אורים ותומים ופסק מלך מבית דוד, ואם לחשך אדם לומר ויאמר התרשתא להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמוד כהן לאורים ותומים [אמור לו] כאדם שאומר לחבירו עד שיחזו מתים ויבא משיח בן דוד אלא אמר רב נחמן בר יצחק מאן נביאים הראשונים לאפוקי מחגי זכריה ומלאכי דאחרונים נינהו דת"ר משמתו חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל ואע"פ כן היו משתמשים בבת קול שפעם אחת היו מסובין בעליית בית גוריא בירחו נתנה עליהן בת קול מן השמים ואמרה יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו ראוי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן, וכשמת הספידוהו: הי חסיד הי עניו תלמידו של עזרא, ושוב פעם אחרת היו מסובין בעלייה ביבנה נתנה להן בת קול מן השמים ואמרה להן יש בכם אדם א' שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו זכאין לכך נתנו עיניהם בשמואל הקטן וכשמת הספידוהו: הי עניו הי חסיד תלמידו של הלל" ואף הוא אמר בשעת מיתתו "שמעון, וישמעאל לחרבא, וחברותי לקטלא ושאר עמא לביזא, ועקן סגיאין עתידין למיתי על עמא" ואף על ר' יהודה בן בבא בקשו לומר הי חסיד הי עניו" אלא שנטרפה שעה שאין מספידין על הרוגי מלכות! משחרב בהמ"ק בטל השמיר כו': ת"ר שמיר שבו בנה שלמה את בהמ"ק שנא' והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה הדברים כתבן דברי ר' יהודה, אמר לו ר' נחמיה וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר כל אלה אבנים יקרות וגו' מגוררות במגרה? אם כן מה ת"ל "לא נשמע בבית בהבנותו"? שהיה מתקן מבחוץ ומכנים מבפנים אמר רבי נראין דברי רבי יהודה באבני מקדש, ודברי ר' נחמיה באבני ביתחור מאי אתא? מבעי ליה לכדתניא [ב] אבנים הללו אין כותבין אותן בדיו משום שנאמר פתוחי חותם ואין מסרטין עליהם באיזמל משום שנאמר במלואתם, אלא כותב עליהם בדיו ומראה להן שמיר מבחוץ והן נבקעות מאליהן כתאינה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסירה כלום וכבלעה זו שנבקעת בימות הגשמים ואינה חסירה כלום ת"ר שמיר זה בריתו כשעורה ומששת ימי בראשית נברא ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו, במה משמרין אותו כורכין אותו בספוגין של צמר ומניחין אותו באיטני של אבר מליאה סובי שעורין אמר רבי אמי משחרב מקדש ראשון בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה נמי הכי בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה ורכב ברזל וי"א אף יין קרוש הבא משניר הדומה כעיגולי דבילה: ונופת צופים: מאי נופת צופים? אמר רב סולת שצפה על גבי נפה ודומה לעיסה שנילושה בדבש ושמן אמר שתי כרכות הנדבקות בתנור ותופחות ובאות עד שמגיעות זו לזו אמר זה דבש הבא מן הציפיא, מאי משמע? כדמתרגם רב ששת כמא דנתזן דבריאתה ושיטן ברומי עלמא ומתיין דובשא מעישבי טורא תנן התם כל הנצוק טהור חוץ מדבש זיפים והצפיחים מאי זיפים אמר רבי יוחנן דבש שמזייפין בו ורישׁ לקיש אמר על שם מקומו דכתיב זיף וטלם ובעלות כיוצא בדבר אתה אומר בבא הזיפים ויאמרו לשאול הלא דוד וגו' מאי זיפים? אמר רבי יוחנן בני אדם המזייפין דבריהם ורבי אלעזר אומר על שם מקומן דכתיב זיף וטלם ובעלות: ופסקו אנשי אמנה: אמר רבי יצחק אלו בני אדם שהן מאמינין בהקב"ה דתניא רבי אליעזר הגדול אומר כל מי ששיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה והיינו דאמר ר' אלעזר מאי דכתיב כי מי בז ליום קטנות מי גרם לצדיקים שיתבזו שלהנן לעתיד לבא? קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקב"ה רבא אמר אלו קטני בני רשעי ישראל שמבזבזין

הגהות הב"ח

(ל) גמ' לחדום אלהים ביומי זכריהו המבין בראות אלהים כל"ל ומיבמ . כל נמחק : (ב) רש"י ד"ה זימנין סליק פעמים שעלה ביה: (ג) ד"ה שמעון וכו' כן אלעזר שהיה כ"ג: (ד) ד"ה כלעמא וכו' עצות ונכתת [illegible] פשוט :

גליון הש"ס

גמ' בחכני מקדש . עי' במסכת תמיד פ"א ובדברי המפרש שם ד"ה אמר תנאי דמתקנן ומייתי מעיקרא: שם מתחרב מקדש ראשון וכו' . עי' שבת כ ע"ב פרי"ם אמן מזון פר ע"ב ד"ה בזוגיתה : רש"י ד"ה ד"ה נקטלא וכ"ה בן תרדיון וכו' . כדאיתא בע"ז דף ח ע"ב :

נוסח/מקנה

ביטול אורים ותומים

ומאן "נביאים" דבאמצע בלון באורים ותומים

מקנה

קוטיות מאמקות מאמר ראשון באורים ותומים תקנון גם נאחר תקופת מלאה המלך

נוסח/מקנה

בדקים מלאים [illegible] פשוט :

נוסח

כי מי

[ג"ל שמואל ודוד כ"ל כפ"]

[יומא עב: עי' שם ג"ל]

* [illegible]

[ג"ל כמכשירין פ"ה מ"ט]

מנחות לא/מ"ד

[תוספתא פ"ג]

[ברכות פ"ב מ"ב]

[תוספתא פפ"ו פ"ט]

[ג"ל שנאמר למען אנסנו הילך בתורתי כך ליתא בילקוט רמז רכ"ח]

[ברכות פ"ב מ"ב]

[תוספתא פפ"ו] *ואתקיות ומקנין כל כלי מלכים ח ז/ג שם ז/ו

שמות כח

[תוספתא פפ"ו פ"ט]

[ג"ל סנהדרין כ"ב ד"ה אמן מזון פר"ם]

[עי' תוס' שבת כ: ד"ה אמן ותוס' כ"מ כפי ד"ה בזוגיתה ומזון פר"ם ד"ה בזוגיתה]

נוסח/מקנה

זיות קמהו נופת צופים

[ג"ל הצופים וכ"מ כפרש"י וכ"ל בפי"ם]

[illegible]

ס"ח רב יוסף

מכשירין פ"ה מ"מ מיר ב.

יוסף מו

נוסח

כסקו אנשי אמנה

[ג"ל שנאמר למען אנסנו הילך בתורתי כך ליתא בילקוט רמז רכ"ח]

זכריה ז

שמבזבזין

תורה אור

על גבי נפה . מרוב שומנה מדבקת בדופני נפה ודומים לעיסה מה שילושה ביין כו' טפת דבק הנפה, "לופים" שלפה : שתי כרכות הנדבקות כו' . שהיתה ברכה מלויה בעיסה וכשמדבקין כרכות בדופני התנור- אחת בדופן זה ואחת בדופן זה שכנגדו והן תפוחות אפלייר"ר בלע"ז עד שמגעת פני זו לזו לצוף זה שגדל מזומתפשת והולך ומולה באויר כן אלו לפות ותפוחות באויר : מן הלופים . ההריס הגבוהים שמשם לופה למרחוק: מאי משמע . מהיכא יליפת שדבש בא מן הריס : כדמתרגם רב יוסף . לאחר תעשיה הדבורים: כל הנצוק . המעורה מכלי טהור לכלי טומאה אין הקילוח מלרפן להיות חיבור לטומאת מה שבתוך הכלי שהוא מעורה ממנו : חוץ מדבש זיפין . שהוא עב מאד והרי הוא כמחובר שבהקילוח פוסק הוא הולך מלמטה למעלה והכי אמרינן *במתות : הצפחים . ברשק"ל בלע"ז שהן עבות(ד)(ולכלכה) השעוה עם הדבש : שמזייפין בו . מתוך שהוא טוב ועב מערבין בו מים ויין ואין ככרות בו : שמזייפין . שקרים והולכי רכיל : שמאמינים בהקדוש ברוך הוא . לוותר ממונם לגוי הדור מלוה ולגלקה ולהוצאת שבחות וימים טובים : שיתבזו שולחנם לעתיד לבא. שאין מקבלין שכר שלם והכי משמע כי מי בז ליום הבא את הצדיקים : קטנות . קטנות אמנה : קטני רשעי בני ישראל . שמתו כשהן קטנים : שמבזבזין

תוספות הרא"ש

מלכא דשדי : אבנים הללו . שבאפוד והשן : פתוחי חותם מקף משמע : במלואתם . שיהיו שלמות שלא יחסרו מהם כלום : ומראה להם שמיר . על פני הדיו* כחרין האות : לאיטני של אבר . גובתא מס"ל בלע"ז : שירה פרנדא . מין מסי הוא : סלת לפה . תורה אור

הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חק וירד הדרה והמונה ושאונה ועלז בה: משמתו נביאים הראשונים: מאן נביאים הראשונים אמר רב הונא זה דוד ושמואל ושלמה, רב נחמן אמר בימי דוד זימנין סליק וזימנין לא סליק שהרי שאל צדוק ועלתה לו, שאל אביתר ולא עלתה לו שנאמר ויעל אביתר אתיב רבה בר שמואל ויהי לדרוש אלהים (ל) כל ימי זכריה המבין בראות אלהים מאי לאו באורים ותומים לא, בנביאים אלא משדרב בהמ"ק ראשון בטלו ערי מגרש ופסקו אורים ותומים ופסק מלך מבית דוד, ואם לחשך אדם לומר ויאמר התרשתא להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמוד כהן לאורים ותומים [אמור לו] כאדם שאומר לחבירו עד שיחזו מתים ויבא משיח בן דוד אלא אמר רב נחמן בר יצחק מאן נביאים הראשונים לאפוקי מחגי זכריה ומלאכי דאחרונים נינהו דת"ר משמתו חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל ואע"פ כן היו משתמשים בבת קול שפעם אחת היו מסובין בעליית בית גוריא בירחו נתנה עליהן בת קול מן השמים ואמרה יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו ראוי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן, וכשמת הספידוהו: הי חסיד הי עניו תלמידו של עזרא, ושוב פעם אחרת היו מסובין בעלייה ביבנה נתנה להן בת קול מן השמים ואמרה להן יש בכם אדם א' שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו זכאין לכך נתנו עיניהם בשמואל הקטן וכשמת הספידוהו: הי עניו הי חסיד תלמידו של הלל" ואף הוא אמר בשעת מיתתו "שמעון, וישמעאל לחרבא, וחברותי לקטלא ושאר עמא לביזא, ועקן סגיאין עתידין למיתי על עמא" ואף על ר' יהודה בן בבא בקשו לומר הי חסיד הי עניו" אלא שנטרפה שעה שאין מספידין על הרוגי מלכות! משחרב בהמ"ק בטל השמיר כו': ת"ר שמיר שבו בנה שלמה את בהמ"ק שנא' והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה הדברים כתבן דברי ר' יהודה, אמר לו ר' נחמיה וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר כל אלה אבנים יקרות וגו' מגוררות במגרה? אם כן מה ת"ל "לא נשמע בבית בהבנותו"? שהיה מתקן מבחוץ ומכנים מבפנים אמר רבי נראין דברי רבי יהודה באבני מקדש, ודברי ר' נחמיה באבני ביתחור מאי אתא? מבעי ליה לכדתניא [ב] אבנים הללו אין כותבין אותן בדיו משום שנאמר פתוחי חותם ואין מסרטין עליהם באיזמל משום שנאמר במלואתם, אלא כותב עליהם בדיו ומראה להן שמיר מבחוץ והן נבקעות מאליהן כתאינה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסירה כלום וכבלעה זו שנבקעת בימות הגשמים ואינה חסירה כלום ת"ר שמיר זה בריתו כשעורה ומששת ימי בראשית נברא ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו, במה משמרין אותו כורכין אותו בספוגין של צמר ומניחין אותו באיטני של אבר מליאה סובי שעורין אמר רבי אמי משחרב מקדש ראשון בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה נמי הכי בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה ורכב ברזל וי"א אף יין קרוש הבא משניר הדומה כעיגולי דבילה: ונופת צופים: מאי נופת צופים? אמר רב סולת שצפה על גבי נפה ודומה לעיסה שנילושה בדבש ושמן אמר שתי כרכות הנדבקות בתנור ותופחות ובאות עד שמגיעות זו לזו אמר זה דבש הבא מן הציפיא, מאי משמע? כדמתרגם רב ששת כמא דנתזן דבריאתה ושיטן ברומי עלמא ומתיין דובשא מעישבי טורא תנן התם כל הנצוק טהור חוץ מדבש זיפים והצפיחים מאי זיפים אמר רבי יוחנן דבש שמזייפין בו ורישׁ לקיש אמר על שם מקומו דכתיב זיף וטלם ובעלות כיוצא בדבר אתה אומר בבא הזיפים ויאמרו לשאול הלא דוד וגו' מאי זיפים? אמר רבי יוחנן בני אדם המזייפין דבריהם ורבי אלעזר אומר על שם מקומן דכתיב זיף וטלם ובעלות: ופסקו אנשי אמנה: אמר רבי יצחק אלו בני אדם שהן מאמינין בהקב"ה דתניא רבי אליעזר הגדול אומר כל מי ששיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה והיינו דאמר ר' אלעזר מאי דכתיב כי מי בז ליום קטנות מי גרם לצדיקים שיתבזו שלהנן לעתיד לבא? קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקב"ה רבא אמר אלו קטני בני רשעי ישראל שמבזבזין